

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Situația în Balcani.

Ziarul „Magyarország” zice într'un articol de fond: „Nu este putere mare în Europa care astăzi să aibe mai mare influență în Balcani decât — România”. Și cuadevărat.

România are un rol din cele mai importante și toată lumea privește cu încredere la regatul român. Tactul, moderațiunea și forța de care acest regat a dat dovadă până acum sînt pentru toți garanții sigure că conferința dela București va reuși să restabilească pacea și echilibrul în Balcani.

Delegații României la conferința de pace.

București. — Delegații României la conferința de pace sînt d-ni Titu Maiorescu, primul-ministru de externe; Take Ionescu, ministru de interne; Al. Marghiloman, ministru de finanțe; Const. Dissescu, ministrul instrucțiunii publice și prințul Ghica, ambasadorul din Sofia.

Desmințirea luptelor sirbo-grecești și româno-sirbe.

București. — Pasici, primul-ministru al Serbiei, a desmințit categoric că s'ar fi ivit divergență între Sirbi și Greci asupra ocupațiunii localității Ghevgeli. În ce privește chestia Traciei și a intrării Turcilor în această provincie, s'a declarat că aceasta nu se va discuta la conferința de pace, căci e o chestie europeană.

Deasemenea se desmințește în mod ca-

tegoric că ar fi avut ciocniri între trupele românești și sirbești.

Conferința dela București.

București. — Se svonește că delegații aliaților au avut întâi tratative între dînși, apoi la olaltă au avut tratative cu delegații români în chestia încetării ostilităților înainte de începerea tratativelor de pace. Se spe-rează că tratativele de pace nu vor începe între bubuituri de tunuri. Delegații aliaților au declarat că își vor formula condițiile în de comun acord pentru ca să nu se dea Bulgariei prilejul să încheie pacea numai cu unul dintre aliați. Dealtfel delegații și-au exprimat dorința ca tratativele să fie prezidate permanent de un delegat român.

Se spe-rează că tratativele de pace vor putea fi terminate în decurs de 10—14 zile. M. S. regele a primit în audiență pe toți delegații.

Ieri a fost primit în audiență la palat și Sofabey, consulul turc în București.

Azi dimineață străzile cari conduc la palatul ministerului de externe erau înțesate de lumea care aștepta sosirea delegaților. Poliția numai cu greu a putut menține ordinea. Edificiile din apropierea palatului ministerului de externe erau pavoazate. În fața palatului regal a avut loc o însuflețită manifestație. Veterani români și publicul numeros au cîntat imnul național și au aclamat dinastia.

In cercurile politice din București se vorbește despre apropiata logodnă a A. S.

R. prințului Carol cu marea ducesă Olga, fiica mai mare a țarului Rusiei.

În cercurile politice românești se comentează știrea că d. Ionel Brătianu va demisiona din șefia partidului liberal.

Asediul contra Vidinului.

Belgrad — (Oficial). — Vidinul să află complet investit de trupele sirbești. Sirbi au cucerit localitatea Toparcik. Trupele bulgare din fortăreața Vidinului au arborat drapelul alb, dar mai tîrziu l-a retras, hotărînd să apere până la sfîrșit orașul, care e deja în flacări.

Armistițiul a fost încheiat!

București — La stăruința guvernului român armistițiul a fost încheiat pentru timp de cinci zile.

Greci au fost înfrinți la Djumaia.

Belgrad. — Lupta care a ținut trei zile la Djumaia s'a terminat cu înfrîngerea Grecilor, cari au suferit foarte mari pierderi.

Înțelegerea greco-turcească.

Constantinopol. — După lungi tratative înțelegerea între Grecia și turcia a fost în-făptuită. Actul de înțelegere a fost iscălit ieri. Consulul Turciei la Atena va fi Reșid-bey.

Presa austriacă despre România.

Viena. — „Reichspost” publică o co-respondență elogioasă a trimisului special prof. C. Nedelcu, care constată vitejia, energia și dorul de luptă a bravului popor român. Luptele dintre partide au încetat în vederea realizării țintei sfinte ce și-au pus.

FOILETON.

Haiducul Adam Neamțu.

— Nuvelă. —

De Dămiaiu Izverniceanu.

Partea II.

Douzeci de ani e vreme lungă. Și vremea aceasta pentru un om în viața lui obicinuită poate tot nu i-se pare așa de lungă fiindcă învechirea fețelor și a obiectelor care-l înconjură, nu o poate băga în seamă și nu o poate simți ca și acela carele a fost absent. Să stai la capătul celor douăzeci de ani de viață și să-ți arunci privirile îndărăt asupra acestui șir de ani așa ți-se pare că toate faptele, toate amintirile ce sînt strîns legate de tine, par' a se fi întîmplat numai ieri. Altcum stau însă treburile cu acel om, carele în decursul acestui șir de ani a stat întemnițat în o celulă întunecoasă și mucegăită, în carea abia la orele de prînz se furișează cite o rază solitară de soare spre a-i aduce aminte, că afară de zidurile acele reci în natura plină de vrajă și de taină mișună viața. Și acestui om căruia o zi în nelucrare, cu privirile ațintite vecinic asupra părăților goi, îi se par veacuri nesfîrșite, un șir lung de douăzeci de ani îi se pare o vecinicie.

Așa și cu Adam Neamțu, după ce porțile de stejar grele, ferecate și cupțușite cu fer s'a deschis lăsîndu-l afară și din nou închizîndu-se în urma lui cu zgomot surd, haiducul a privit din nou îndealungul uliții perdut simțîndu-și ochi umeziți

de lacrimi. Pe cîțiva călători ce-l priviau plini de curiozitate nici nu îl luă în seamă, ei se cugeta la sermana lui viață amarită. Își aruncă privirile îndărăt la vremurile depărtate, îngropate în cenușa uitării și atît de depărtate îi se păreau. Cînd a intrat între acele ziduri mistuitoare de tînereti și vieți omenești, se simția om tare în puterea vrîstei, eară acumă după douăzeci de ani, simția cum tinerețele și puterile și le-a lăsat acolo. A intrat cu părul și mustețile negre ca peana corbului și a ieșit cu părul încăruntit. A intrat în tovarășia unora dintre ortaci săi și a ieșit singur. Uni dintre tovarăși s'au urvit acolo în temniță; au părăsit zidurile înalte și reci numai cu sufletul și au apucat pe cărările vecinicii.

Bietul Lăzarică s'a stins și el. A dus-o cine-cinește vr'o patru-cinci ani de zile până cînd nu a mai putut răbda. Așa se simția el cașicînd îl apăsau și striveau zidurile acelea înalte și voia să se scape, să se vadă odată trecut dincolo. De multeori în vreme liberă, cînd ieșiau din celulele lor și se preumblau prin curte în bătaia de raze solare și subt ceriul albastru, se apropia de Adam Neamțu și fără ca santinela ce-l supraveghia să-l bage în seamă, el îi șoptia în taină că are să fugă, că el nu mai poate țirpi, că se înăbușește de viu.

— Mi-e greu căpitane, mi-e greu!... și tare mi-e dor de codrul verde!... grăia Lăzarică cuprins de dorul libertății... De a-și mai vedea dăbaram pădurile și stîncile pe unde ne adăposteam! Și ofta haiducul lung și dureros din bacerile inimii...

Intr'o noapte pe cînd santinela pășea domol și se strecorea lin pe subt zidurile înalte deodată frunzișul arborilor de după zid, se prinseră a foșni, îl făcu să tresară. Se opri. Ciuli cu urechile, ear mina și-o ținea pe armă. Strigă cu glas îngrozit:

— Stai, cine-i acolo? —

Niciun răspuns. Mai răcni odată și în clipa următoare ridică arma și trase. Detunătura rescoli liniștea nopții. Ceva greoi se desprinse de pe crăcile arborilor făcînd frunzișurile să foșnească și căzu apăsător la pămînt. Ecolul detunăturii se perdu departe, eară cîni prinseră a lătra.

În dimineața următoare întins în earbă cu mina dreaptă subt el, eară cu fruntea îngăurită zăcea Lăzarică în nesimțire. Pe față și pe earba verde sîngele se închegase. Bietul om își durmea acum somnul cel veșnic.

Dintre toți tovarăși de bijenie ai căpitanului, numai doi inși au scăpat, mai înainte din temniță. Bosioc dela Ciortea și Gîrlișteanu, așa-i zicea acestuia Adam, fiindcă era din Gîrliște. Aceștia fură condamnați la mai pușini ani de robie și așa au părăsit temnița mai înainte.

Adam Neamțu stătu îngîndurat înaintea porților puternice, în urmă plecă înainte năuc cu capul în dept. Avea la dînsul citeva parale agonisite în temniță și intră într'o crîșmă să-și ude sufletul cu un păhar de vin. Se așeză pe un scaun și se cufundase în gînduri. Se cugeta la viața ce avea să o trăească de atunci înainte. Se apuce eară-și cărările codrului, ori să înceapă o nouă viață de om cinstit. Se hotărî pedepplin, că de atunci înainte, să-și întemeieze gospodăria lui și

România va putea să-și realizeze această țintă a sa, având afară de 600 de mii de soldați sub arme, încă o puternică rezervă, compusă din tineri sub 21 de ani și bărbați peste 40 de ani. Recolta în România n'a fost de mulți ani așa de favorabilă ca acum.

Atitudinea marilor puteri față de acțiunea Turciei.

București. — Marile puteri nu au reușit încă să convină asupra mijlocului de a sili pe Turci să evacueze Adrianopolul. Tratatulele între puteri decurg și acuma, dar fără niciun rezultat.

Constantinopol 31 Iulie. În Bosfor sînt puse mine, pentru că e temere de intrarea flotei rusești în apele Constantinopolului. Intrarea vapoarelor în Bosfor e oprită.

Rusciuc. Un Bulgar care a împușcat „în numele Bulgariei” pe un caporal român, a fost osîndit la moarte prin glonț și împușcat imediat.

București 31 Iulie. Ziarul „Dimineața” primește dela corespondentul său din Petersburg știrea că foile rusești sînt pline de știri alarmante despre mobilizarea armatei austro-ungare la hotarele Serbiei și României, ear trenurile nu mai transportă decît soldați. Așa li-se năzărește.

Intre Țigani.

(Interviu cu un voevod al Țiganilor).

Un funcționar înalt din ministerul de interne s'a declarat asupra chestiunii Țiganilor, spunînd următoarele:

Avem un proiect de lege amănunțit asupra regulării chestiunii Țiganilor. Acest proiect a fost pregătit pe baza rapoartelor oficiale ale comitatelor în care populația suferă de bîntuile Țiganilor-lăeți. Aceste neajunsuri vom a le înlătura prin a-i face prin stabilitatea orî eventuala izgonire a Țiganilor din țară.

E pusă în vedere o reformă a vieții Țiganilor, care reformă, însă, înseamnă și o pierdere a unui fel de romanticism.

Un ziarist a intervievat în același timp și pe un voevod al Țiganilor cu numele *Ion Stoica*, ajuns cu cortul în *Csepel* din apropierea șinelor unui tramvai electric. Acest Țigan musculos, în vîrstă de 32 ani, are o familie numeroasă: șapte purdei mititei.

va duce o viață ca și ceilalți țărani. Se cugeta la cumpărarea unei părechi de juncani, cu carii să-și agonisească pe viitor traiul vieții, dar cel puțin va trăi liniștit între ai lui și nu va mai fi urmărit și fugărit de pînduri și de toată lumea.

Așa hotărît a și plecat acas. Și cînd și-a văzut muerea și copilul după atîta veac de vreme, două lacrimi ferbinți, i-au răsărit și i-au umezit ochi. Copilul se făcuse om după toate legea. Și le-a istorisit despre traiul cînesc ce l-a dus în beciurile întunecate ale temniței și părea că se cutremură cînd își aducea aminte. Vecinătatea se aduna la dînsul ca la altă minune. Unii îl potopeau cu fel de fel de întrebări. Adam însă le răspundea scurt.

S'a strecurat de atunci cîteva săptămîni și haiducul se împăcase cu gîndul acela, că de acuma înainte să rămînă acas și să-și îngrijească de sărăcioasa lui gospodărie. Lucrul mergea cam anevoie căci nu avea pe cine mîna. Era sărac, ear ai lui cărora stăpînirea le luase întreaga avere mișcătoare, încă erau săraci lipsiți pămîntului.

Nu știa bietul de el de ce să se apuce. Sta așa ca un buimăcit. Toate întîmplările și toate amintirile din viața sa și-le îngropase în suflet și rar de tot își mai aducea aminte de cele din trecut. Se cugeta la comorile îngropate sub lepezile de piatră, că ce bine i-ar prinde în vremele acelea pline de nevoi, dar se cugeta la jurămînt, de care se temea, la tovarășii săi carii i-au dat ajutor de a aduna comorile prețioase,

Ion Stoica durmia pe earbă dinaintea cortului. Deranjat de interlocutor zise:

— Mă ortace, mă zmintiși din somn, și crezi că eu o să te ascult de pomană?! Muerea mea dă cu cărțile de noroc, și femeile curioase toate îi plătesc pentru că le arată viitorul. Dacă, cum zici, vrei să scrii în gazete, plătește-mă...

Astfel grăi cioroiul, care în cele din urmă s'a predat a sta de vorbă cu ziaristul pentru două halbe de bere, începînd a i spune:

— Noi Țigani nu sîntem cei mai de treabă oameni din lume. Noi nu ne spargem mult capul, nu întrebăm mult de se cuvine ori nu a înștrăina țăranelui cocoșul, melul, ori porcul din bătătură. Ear cînd ne merge rău injurăm pe Dumnezeu, ba ne „mărgim” (batem) muerea și copii. La voi aceasta ar fi un păcat, și o faceți numai în ascuns. La voi viața nomadă nu-i îngăduită decît boerilor mari și Jidanilor bogați; numai acestora li-e îngăduit a jăfui poporul. Ei văd în noi o concurență bagseama deacea voesc să ne înjosiască a fi și noi cetățeni statornici. Dar asta, ortace, n'ar ajunge-o domni ministri, cari pot să-i închidă, să-i bată pe Țigani, să le ia trăsura și cai, dar înzădar ei nu se vor dezbara de aer, pădure, verdeață, de dragul domnilor.

— Dar cu Țigani-muzicanți cum stăm, întrebă interlocutorul.

Ion Stoica prinse a rîde zicînd:

— Întrebă-i, sînt ei fericiți cu „civilizația” lor? A cînta cu vioara cîntă-i noaptea oamenilor bețivi, în localuri pline de fum, și pelingă asta a-și numi de ai lor copii blonzi ce-i au la casă, na, mai bine să nu mînînc trei zile o coajă de pine. Vezi purdei mei sînt toți negri; eu însă am fost cuminte și mi-am luat o muere pe potrivă.

Cu aceste cuvinte mă prezintă Țigancei, o femeie robustă, care sculîndu-se de jumătate din pat, ceru să-i arate gazetarul palma:

— Domnișorule, o să ai multe neplăceri în viață dar o soție dragălașă îți va înlătura grijile, ș'atunci te vei scâlda în bani.

— Ia lasă-mă în pace, muere proastă ce ești, domnul ăsta încă e un Țigan dela gazete; am vrut numai să-ți arăt, ca să-i documentez, că eu nu pot fi înșelat, grăi voevodul Țiganilor.

— Și dacă nu ți-ai fi fost credincioasă? întrebă Țigancă supărată.

— Poți fi și necredincioasă dar la despărțenie totuși nu ajungem.

Însfîrșit povesti mai departe Stoica, că în ziua de astăzi nu mai merge ca înaintevreme cu țigovina de cai.

— Astăzi știu și țărani cum se poate repara orce mîrtoagă, făcîndu-o cu un anumit leac într'o jumătate de zi — cal de paradă. Înaintevreme ăsta era un secret numai al Țiganilor, ș'asa azi, durere, trebuie să facem și noi țigovină cîntita...

S.

Convocare.

Din încredințarea adunărilor de primăvară a reuniunilor învățătorescilor române, convocăm pe frați colegi din întreaga țară la

Primul Congres învățătoresc,

ce se va ține la Cluj, (sala Redutei orașenești strada Unió 21) în zilele de 11/24 și 12/25 August 1913, cu următorul

PROGRAM:

1. Constituirea Congresului.
2. Învățătorul confesional în administrația învățămîntului.
3. Clasificarea învățătorilor confesionali.
4. Reforma planului de învățămînt.
5. Chestiunea repartiției școlare.
6. Dificultăți pedagogice în instrucțiune.
7. Catechizarea.
8. Chestiunea cantoratului.
9. Substituirea învățătorului în cazuri de morb.
10. Activitatea extra-școlară a învățătorilor.
11. Învățătorimea și organizația ei economică.
12. Cvalificarea continuă a statului învățătoresc.
13. Chestiunea organizării pentru viitor.
14. Închiderea Congresului.

La acest Congres invităm, cu deosebită stimă, și pe inteligența română de pretutindenți și pe toți prietini școlai și a învățămîntului popular.

Frați învățători,

Eată trîmbița care vă chiamă la lupta sfîntă pentru drepturile voastre și ale școlai românești.

A sosit momentul mult așteptat, cînd arborînd stindardul nostru pe care stă scris: binele școlai, învățămîntului și al învățătorului român să părăsim, pentru un moment, vetrele noastre și alergînd cu toți la Cluj, acolo, în unire, frăție și bunăînțelegere să punem fundamentul aceluî edificiu mareț și puternic, care odată va trebui să ne găzduiască pe toți și se numește: organizație.

Voi, eroi fără nume, cari de veacuri întregi răspîndiți liberalismul și cultura în masele mari ale poporului românesc, rumpeți-Vă două zile, din lupta continuă pentru binele altora, și sacrificați-le viitorului vostru. Puneți făgăduința sfîntă, că veți fi cu toți de față la marea și istorica adunare dela Cluj, și prin aceasta veți arăta tuturor celorce se cuvine, că sînteți membri unei corporațiuni într'adevăr conștie de înalta ei chemare.

Treziți-ivă! Puneți umăr la umăr, mîna în mîna, și, prin o organizație bine chibzuită, vă pregătiți calea spre o viață vrednică de starea voastră socială și truda grea ce o puneți pentru luminarea poporului românesc!

Dela Cluj deci, nu-i ertat să lipsiască numai cei bolnavi și — mică la suflet!

morți și risipiți în lume și atunci ofta dureros și căuta să se desbare de gîndurile ispititoare.

Se cugeta la chipul că cum ar putea să-și cumpere o păreche de bouleni cu carii să lucre la pădure. Ileana îi zicea adeseori:

— Bine, bine Adame, dar cum putuși să lucri fără de cap. Atîta sumedenie de bani albi ce-ți trecură prin mîni nu putuși să-ți păstrezi să ai și pentru zile negre, că uite zău am răsufila și noi ceva mai ușor.

— Muere, lasă-mă în pace cu vorbele!... grăi Adam Neamțu amărît. S'ieșind afar, se așeză pe lavița de pe prispa casei și cu capul rezimat în palme privea departe în zare, unde părea că ceriul se împreună cu pămîntul. Multă vreme rămînea așa perdut în gînduri.

Se simțea rău. Viața aceasta plină de umilinți nu-i pica la socoteală. Se cugeta la Iosum Catina, despre carele auzise că ducea o viață de boeri. Se cugetă că totodată să se ducă pe la el, să vorbască una alta despre bani rămași la dînsul.

Într'o Vineri plecă des de dimineață la țîrgul de săptămîină din Sasca. Era zi de vară. În spre arit culmile munților, ce se tăiau adînc în ceriul cel albastru prinseră a se tivii cu raze scilpitoare aurii. Cîteva pînze subțirile de nori se înroșiră de puterea dogoritoare a soarelui. Mai departe pe fondul albastru al ceriului cîțiva nori descriau forme bizare. Prin sălcile de pe marginea drumului blindul popor al neamului păsăresc, alăuzia lumea cu ciripitul lor dragălaș. De alături de drum Merganul își scurgea undele-i line și domoale într'un plescăit ușor și se perdeau departe la co-

titură, după niște coline, ca să se adînciescă în niște văi. Era liniștite și o recoare dulce plutea prin văzduh. Pe drumul albit săltau trăsurile lăsînd cîteun noursăș de pulbere în urma lor, ear carăle trase de bouleni roșcovani înaintau a letea. La țîrg mergea multă lume. Prin șirul acela necurmat de oameni de toată vrîsta, înainta domol cu capul în pept și cu privirile în pămînt și Adam Neamțu. Creștini îi dădeau binețe și el mulțamea omenește. Părea că nu se gîndește la nimic. Un în puterea vîrstei părea a fi Ilidean îl ajunsese de dinapoî. Îi dete binețe. Era Sima Lazăr birtașul din Ilidie. Cu Adam Neamțu se cunoștea de mult.

Acest bărbat îi purta cam de multă vreme Sîmbetele lui Iosum Cătina. Decînd văzuse că acest golan se ridicase eac'asa ca din nimica la o așa avere, și el începuse a-l dujmani. Unde întîlnia cîteun om și se da în vorbă și în urmă să-l defaime.

— Hei, hei Adame, grăi Lazăr Sima cătră fostul căpitan, rea socoteală ți-ai mai făcut. Tu mînci temniță amară vreme îndelungată, eară alții se dezmeardă cu avuțiile agonisite de tine.

Adam Neamțu tăcu. Fără de voe scoase un oftat adînc, înăbușit și numai mai țirziu îi respunse: Apoi dă așa se întîmplă cite odată în lume. Uni muncesc o viață întreagă fără a le fi dat să lege doi gologani într'un nod, învremece alți, ajung pe nemuncite să stăpînească avuții mari.

Tăcuseră amîndoi. Haiducul își scoase căciula și-și șterse sudorile cu mîneca de pe fruntea-i lată. Ajunseră sus la „Cheia Slatinei”. Priveliști încîntătoare li-se deschideau înaintea ochilor. Ca

Colegi anunțați a participa la congres trebuie să plătiască o taxă obligatorie de 4 coroane, care se va trimite la adresa lui Andreiu Pora, președintele desp. Cluj în Kolozsvár, (Heltai-utca, Nr. 9) cel mult până la 10 August st. n. de unde vor primi un bilet de legitimare și, la timpul său, procesul verbal al congresului (tipărit și vor fi împărțiași și de alte avantajii ce se vor putea exopera: cortel, vipt, teatru, excursiuni ș. a. Să ne vedem cu bine la Cluj!

IGIENĂ.

Un serum împotriva febrei tifoide.

Febra tifoidă, teribila boală, care face ravagii înspăimântătoare e învinsă. Profesorul Vincent perfecționând vaccinal antitific a găsit mijlocul de a conserva pe oameni de febra tifoidă și a-i vindeca dacă ar fi atinși de această boală. În Franța sunt peste 50.000 de persoane vaccinate împotriva tifosului. Dar dacă aceste persoane timp de 32 ani nu s'au îmbolnăvit de tifos, totuși mai era nevoie de a demonstra puterea vaccinului și aceste demonstrații le-a făcut cu succes Drul Thiroloix. Proba trebuia făcută astfel: Să inoculeze la câteva persoane vaccinate febră tifoidă și apoi să observe cum va lupta organismul lor împotriva boalei. Întimplarea a jucat și de data asta un mare rol. Intr'o zi un bolnav vaccinat de vre-o două luni de zile împotriva febrei tifoide înghiți din greșală un păhăruț, în care se aflau culturi curate de microbi tifici.

Ținut în observare mai multe săptămâni s'a constatat cu oarecare mirare, că vaccinatul a rămas imun față de baccili. Incurajat de această întimplare medicul a înfișiat el însuși cu baccili tifoici pe un bolnav vaccinat în contra tifosului. Bolnavul a suportat în două rânduri admirabil această probă. Aceste succese îl fac pe Dr-ul Thiroloix să declare, că vaccinația antitifică e de o eficacitate matematică. Ea prezervă pe individ împotriva infecțiunii digestive și chiar a infecțiunii prin sânge. Dar vaccinul antitific poate să-i vindece febra. Temperatura bolnavilor vaccinați cu acest vaccin le scade peste vre-o 4-5 zile, pentru ca în ziua a 6-a și a 7-a să revie la normal. Pe cînd boala durează de obicei 40 zile cea mai mare parte din bolnavi vaccinați părăsesc patul după 17 zile.

FELURIMI.

Plopul «arborul libertății». Plopul se i-a drept arbor al libertății. Numele latin populus înseamnă totodată și plop și popor; și numele a fost dat arborelui pentru că frunzișul lui, cînd e bătut de vînt, scoate foșnetul acela adînc, — gemătul care se ridică din pieptul mulțimei.

o fășie de argint se întindea drumul plin de pulbere, ce se perdea după muchia unei coline; eară mai departe pe fondul verde al unei văi dintre două coaste prăpăstioase, din îngrămădeala de verdeață licăreau case albe văruiate. Era «Viriuțul» suburbiul Săschii. Jos la picioarele noastre, la o adîncime amețitoare, Merganul copil blind al munților, își pleșcăea molatec undele, ce se împingeau a lene una pe alta.

— Și de cînd ai venit Adame, nu ai mai dat nicidecum pela Iosum Cătina?...

— Nu Simo, nu... că nici nu am avut cînd.

— Așa cred că dacă te-ai și duce nici nu te-ar cunoaște, adecă... nu ar mai vrea să te cunoască, grăi Sima Lazăr privindu-l pe furis.

— Să fie oare cu puțință? făcu Adam Neamțu cu o față foarte mirată.

— Ei Adame, Adame... mi-e jale de viața ta că pe rele mîni ai mai fost ajuns. El încă a fost unul de aceia, carele s'a trudit din reputeri, că să vă arunce pe mîna pîndurilor. Dar vezi, era vulpe mai vicleană decît toți și nici unul nu a-ți bănuit că el vă vinde.

— Să fie oare cu puțință?... grăi deastădată Adam cu fața înflăcărată. Un acces de minie îl scutură din lîncezeala în care i-se afla atît corpul cît și sufletul și tot sîngele îi năvăli în obraze.

— Și el astăzi e boeri, ear voi calici. El se desfată și se resfleacă pe banii voștri eară voi zobiți chinuiți și lipsiți până și de biata coajă de mălai.

ECONOMIE.

Cînd se îmbolnăvește calul.

Maî întâi să se bage în grajd ținunde-se acolo cam o oră, și dacă nu poate urina, să se caute de nu are peatră. Să se aștearnă sub el frunză de mesteacăn, să i-se scoată un păr din coadă și să i-se vîre cu băgere de seamă înlăuntrul suveacului, apoi să se piseze rădăcină de piperi și să se amestece cu vin, dîndu-se calului se bea, ear pentru a scoate peatra calului e un leac bun: Un corn de cerb să se radă mărunțel cam o lingura plină și punînd-o în 3 dl. de vin alb, bine mestecat, să i-se dea calului să bea și îndată va lăpăda peatra. **Stoian.**

Buletinul sămănăturilor.

Ministeriul ungar de agricultură a publicat în 19 l. c. un nou buletin asupra sămănăturilor. În ultimele 8 zile în cele mai multe părți ale țerii au fost ploii și anume în cantitate mai mare în ținutul lacului Balaton, în comitatele nord-ostice și ostice ale țării. Mai mult au suferit comitatele Maramureș, Sătmar, Mureș-Turda, Hunedoara și silvania, în mai multe comitate a căzut și grindină. Pagubele au fost cauzate de inundații și prin intreruperea silită a secerișului, nu mai puțin prin rugina, care a dat în grîu. Nutrețul a fost nimicit cudesăvîrșire în ținuturile inundate, totastfel cartofi și păpușoiul. Considerînd țara întreagă, secerișul promite a da rezultat mijlociu. Cantitatea grîului s'a calculat în 39 milioane măji metrice, 7.22 măji metr. pro jugher.

Telegram.

Artista noastră din Blaj,
d-șoara Melania Brădușeanu
va da în **Oravița la 3 August st. n. 1913**
Duminecă, a doua zi de Sf. Ilie, un mare
concert de pian

cu următorul

PROGRAM:

1. Beethoven: Appassionata I. II.
2. Grieg: Sonata E-moll.
3. Liszt: Rhapsodie Nr. 11.
4. Violină cu acompaniament de pian.
5. Schumann: Etudes symphoniques.
6. Mureșanu: Caprices de Concert.

Publicul nostru românesc din Oravița și jur este rugat a participa la acest rar festival muzical.
COMITETUL ARANJATOR.

— Simo ce vorbești tu?!... răcni Adam Neamțu turburat.

— Ce să vorbesc?... Vorbesc și eu aceia ce vorbesc toți oamenii din aretul nostru.

Adam Neamțu se opri în loc. Se opri și Sima Lazar. Cealaltă drumeți le dădeau binețe numai și-și căutau de drum. Privirile lui erau încruntate și aprinse ca pe vremurile cele bune ale haiduciei. Focul acela carele a trăit în ochi lui înainte cu douăzeci de ani, trăia și acum și reaprins par'că ardea și mai cu putere. Sima Lazar însă nu putea să tirpească aceste priviri care îl sfredeleau adînc în suflet, ci își întoarse capul într'altă parte.

— Om vedea!... grăi căpitanul scurt și apăsător și-și porni mersul cu pași mai agitați.

Sima Lazar îi urma, cuprins par'că de o frică carea îi copleșise sufletul decînd văzu pe haiduc încruntat. O asemenea înfățișare de om încă nu și-a mai fost dat să vadă în viață. Fața-i aspră par'că turnată în bronz. Îi urma sfios nemişcînd a-l agrăi. Soarele își respindea dogoarea-i peste verdeața ce se revărsa pe coastele dealurilor. Razele lui scăpate odată după culmile întunecate ale munților, prinseră a se oglindi în apele undulătoare ale riului prefăcîndu-i stropșorii de apă în mîi de smaragde și ruine ciudate ce resfrîngeau razele în nuanțele cele mai bizare.

Cei doi drumeți înaintau acum tăcuți și și tot mai mult se apropiau de Sasca.

(Urmează.)

CRONICA.

Pentru concertul artei noastre **Melania Brădușeanu** din Blaj, ce se va da în sala otelului **Iosif Nedici** din Oravița-rom. Duminecă seara, a doua zi de rugă, se manifestă mare interes. Publicul nostru rom. din Oravița și împrejurime e avizat că bilete de intrare nu se dau decît seara la cassă, cu prețul: Locul I. scaun 2 cor., locul II. intrare 1 cor.

Luni dimineața a încetat din viața, lovit de apoplexie, pensionarul **Iosif Crenianu**. Odihniască în pace!

Ministrul cultelor a transferat dela școala civilă d'aici pe bravi prof. **Iuliu Csefko** la Segeșdin, **Anton Pécsváry** la Becicherecul-mare și pe **Francisc Földes** la Alsókük.

Bulgari din Dobrogea au otrăvit fîntinile din cadrulater, pentru a ucide în acest mod urît pe soldați români. Autoritățile militare române prinzînd de veste, s'au putut apăra la vreme, scăpînd de această cursă a barbarilor Bulgari.

Un profesor dela gimnaziul sîrbesc din Novisad (Neusatz) s'a îmbolnăvit și murit de holeră la Belgrad.

La interpelațiunea adresată guvernului român într'o ședință a senatului **Emil Lahovary**, asupra relațiilor de drept a Jidanilor cari locuiesc pe teritoriul nou ocupat de România și a celor de sub arme, a răspuns în numele guvernului român, ministrul de finanțe **Marghiloman**, că Jidani cari luptă acum sub drapelul român, după încheierea războiului vor obține egală îndreptățire cu ceilalți supuși români.

Citînd în «Romănul» interesantul articol signat de Dr. N. S. despre «Români din Serbia», în care se arată că și mitropolitul primat al Serbiei e Român, ne aducem aminte de momentul înduioșetor, cînd acum trei ani, vizitînd învățători rom. din Banat capitala Serbiei, prezidentul Reuniunii inv. d-nul **Gh. Jianu**, conducătorul excursioniștilor, vr'o 350 la număr, după ce la intrare a vorbit în limba germană, la călcarea pragului bisericii din Belgrad, unde le ieșise Românilor întru întîmpinare și bătrînul mitropolit, prezidentul i-a sărutat mîna și *numai cu această ocazie...* a ținut o mică alocuție și în limba românească.

În Baltimore din Statele-unite s'a ținut un congres al reclamei. Congresiștii au făcut totul pentru a scoate la iveală cit mai mult instituția anunțurilor, care este «aerul dătător de viață» al comerțului. Măestria anunțurilor s'a perfecționat în așa grad, încît universitățile americane i-au deschis câte-o catedră. Congresul s'a terminat cu un conduct festiv, care a simbolizat triumful reclamelor.

Frați **Nicolae** și **Ioan Mihail**, mari proprietari în Dolj, au pus la dispoziția ministrului român de război un milion de lei, pentru echiparea completă a unui regiment.

Ziarele clujene scriu, că Unguri de acolo voesc să organizeze o comunitate religioasă greco-catolică maghiară în Cluj, unde astăzi ar trăi trei mii de creștînișii gr. cat. maghiari.

În teritoriile ocupate, guvernul român, după cum se scrie, a introdus administrația românească. Domnul **E. Morandini**, directorul general al vămilor române, a instalat serviciul român de vamă în Silistra, Turtucaia și Balcic, și pe întreg teritoriul luat dela Bulgari funcționează posta română.

Corespondentul din București al ziarului parisian **Temps** scrie, că regina Elisabeta a primit o înștiințare dela regimentul de vînători, care poartă numele suveranei, că armata română înaintază fără intrerupere. Regina a răspuns cu următoarea telegramă: Bucurați-vă de învingerea voastră, — dar niciodată să nu uitați, că faceți parte dintr'o armată civilizată.

Apoteca la „Sf. Gheorghe”

Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Aviz.

Dăm de știre la totnatul că la **Redacția noastră** aici în **Oravița** lângă banca românească „Oraviana”, am deschis la 1. Ianuar c. st. n. un

Birou de informații,

la îndămina celorce au daraveri de orice natură atât în orașul cât și în provincia noastră întregă, exoperind, ori înlezind fiecăruia care ne trece pragul: cumpărări și vinderi de imobile, obiecte, mașini agricole, acții etc., dînd Românilor noștri din Valea Carașului, cari ne vor cere ajutorul și alte îndrumări necesare.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mini orceful de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7½ milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibii**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

Compagnie Gener. Transatlantique

Linia franceză

Linie directă de vapoare:

Havre—Newyork

și

Kanada

peste Basel (Svițera) și Paris.

Biroul: Budapest, VII., Baross-tér 15
Telefon Iózsef 14—97.

Cel mai modern atelier de specialității de corsete din sudul Ungariei.
Aduc la cunoștința on. dame că execut cele mai elegante legătoare de casă pentru pîn-tece și corsete mari (Princés), la cari întrebuintez numai oase veritabile de pește
Prețuri moderate.

soția
lui

TEODOR FAUR

Timișoara-Iosefin

strada Török numărul 1.

Ateliere de model: Deva, Petrojeni, Verșeș, Panciova, Becicerecul-mare, Madoș, Bereg-szász, Törökbecse, ear în Oravița la
Dobó Antalné

Cea mai bună hîrtie pentru ci-garete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la

IGNAZ FELDMANN

în Oravița

La Tipografia „Progresul” în Oravița

se pot comanda

toffelul de tipărituri bisericești, școlare, advocațiale și comunale

precum și

toate tipăriturile pentru bănci: cărți necesare la contabilitate etc.

Afară de asta se efeptuesc:

acții, cupoane, losuri pentru loterii etc.

lucrate toate cu gust

— Nădăjduim că toți Români de bine ne vor trece pragul. —